

4 M Cdo 6/2009

Najvyšší súd
Slovenskej republiky

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu J. H. , nar. X. , proti žalovanej R. E. , s.r.o., so sídlom v S., zastúpenej JUDr. M. Š., advokátkou, so sídlom v K. , o náhradu mzdy za dovolenku , vedenej Okresným súdom Stropkov pod sp. zn. 3 C 141/2004, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Svidník zo 17. 12. 2007 č. k. 3 C 141/2004 -221 a rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. 5.2008 sp. zn. 4 Co 36/2008, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30. 5.2008 sp. zn. 4 Co 36/2008 vo výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zaplatenie 65 908 ,-- Sk a rozsudok Okresného súdu Svidník zo 17. 12. 2007 č. k. 3 C 141/2004 -221 vo výroku o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi 65 908 ,-- Sk z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Svidník na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Svidník rozsudkom zo 17. 12. 2007 č.k. 3 C 141 /2004 -221 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 103 950, -- Sk s príslušenstvom , 12,5% úrokom z omeškania ročne od 15.12.2003 do zaplatenia, všetko do troch dní , a vo zvyšku žalobu zamietol. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Zároveň uložil oboj účastníkom konania zaplatiť náhradu trov konania štátu, každému vo výške 600, -- Sk, so splatnosťou do troch dní na účet konajúceho súdu. Vychádzal zo skutočnosti, že pracovná zmluva z X. založila medzi účastníkmi konania pracovnoprávny vzťah, z ktorého odvodzoval žalobca svoj nárok na zaplatenie náhrady mzdy za nevyčerpanú dovolenku v rokoch 2002

a 2003 a zo skutočnosti, že žalobca nemohol vyčerpať dovolenku ani do konca budúceho kalendárneho roku v dôsledku skončenia jeho pracovného pomeru X. Z pracovnej zmluvy mal preukázaným, že jej účastníkmi v postavení zamestnanca bol žalobca a v postavení zamestnávateľa žalovaná, zastúpená konateľom - žalobcom, vymenovaným do funkcie konateľa s účinnosťou od X. na základe uznesenia valného zhromaždenia zamestnávateľa z X. v zmysle čl. X ods. 2 spoločenskej zmluvy o založení žalovanej. K skončeniu pracovného pomeru žalobcu došlo dohodou o skončení pracovného pomeru z X. Žalobcovi prisúdil náhradu mzdy v zmysle § 110b zákona č. 65/1965 Zb. Zákonníka práce za nevyčerpanú dovolenku 12,5 dňa v roku 2002 a 10 dní v roku 2003. Výšku náhrady mzdy 103 950, -- Sk stanovil v súlade s ustanovením § 17 ods. 1 a 2 zákona č. 1/1992 Zb. vo výške priemerného zárobku, ktorým v rozhodnom období bol 577,50 Sk za hodinu (577,50 Sk x 8 x 22,5). Úroky z omeškania prisúdil v zmysle § 517 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka vo výške dvojnásobku diskontnej sadzby určenej Národnou bankou Slovenska podľa § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. platnej k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu, ktorým stanovil najbližší výpliatny termín, 15. deň v mesiaci december 2003. Rozhodnutie o trovách konania účastníkov odôvodnil ustanovením § 142 ods. 2 O.s.p. a „približne rovnakou “ úspešnosťou u oboch účastníkov konania a o trovách konania štátu odôvodnil ustanovením § 148 ods. 1 O.s.p. a výsledkom konania spolu s neexistenciou predpokladov na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Krajský súd v Prešove (odvolací) súd o odvolaní oboch účastníkov konania rozsudkom z 30. 5.2008 sp. zn. 4 Co 36/2008 rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi 65 908, -- Sk a vo výroku, ktorým žalobu vo zvyšku zamietol, potvrdil v zmysle § 219 O.s.p. z dôvodu vecnej správnosti, a v zostávajúcej časti podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Stotožnil sa so skutkovým a právnym posúdením veci súdom prvého stupňa v jej základe, výšku

prisúdenej náhrady mzdy za nevyčerpanú dovolenku však stanovil odlišne. Dôvodnou nepovažoval odvoláciu námietku žalovanej, že činnosť štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti žalovanej nemohol vykonávať žalobca, ktorý bol konateľom žalovanej, v pracovnom pomere. Vychádzal z ustanovenia § 66 ods. 3 Obchodného zákonníka, ktoré považoval ustanovením, ktoré nemá kogentnú povahu, a vyslovil, že nie je vylúčené, aby zamestnanec spoločnosti bol vymenovaný alebo zvolený za člena štatutárneho, či iného orgánu, a napokon nič nebráni ani tomu, aby sa člen určí tého orgánu spoločnosti stal aj zároveň jej zamestnancom. Pracovnoprávny vzťah účastníkov považoval založeným

pracovnou zmluvou z X. tiež aj z dôvodu, že následne po uzavretí spornej pracovnej zmluvy účastníci konania uzavreli dohodu o skončení pracovného pomeru X. , ku ktorému dňu aj pracovný pomer žalobcu u žalovanej skončil, a z výplatných pásov žalobcu vyplýva, že za výkon práce na základe spornej pracovnej zmluvy žalobca poberal mzdu. Zohľadniac odvoláciu námietku žalovanej o výške prisúdenej mzdy, náhradu mzdy za nevyčerpanú dovolenku stanovil vo výške 65 908, -- Sk, vychádzajúc zo skutočnosti, že žalobca nepreukázal vznik nároku na dodatkovú výmeru dovolenky, ktorú pri stanovení náhrady mzdy zohľadnil súd prvého stupňa, a aj priemerný hodinový zárobok v rozhodnom období uplatnil žalobca nižší 568,18 Sk, než aký zohľadnil súd prvého stupňa (577,50 Sk).

Generálny prokurátor Slovenskej republiky na podnet žalovanej podal mimoriadne dovolanie proti rozsudku Okresného súdu S vidník zo 17. 12. 20 07 č.k. 3 C 141/2004 -221, výroku o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi 65 908, -- Sk a proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. 5. 2008 sp. zn. 4 Co 36/2008, výroku o potvrdení rozsudku súdu prvého stupňa vo výroku o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi 65 908, -- Sk. Navrhol oba rozsudky uvedených súdov v napadnutom rozsahu zrušiť a vec vrátiť v rozsahu zrušenia Okresnému súdu S vidník na ďalšie konanie. Mimoriadne dovolanie odôvodnil nesprávnym právnym posúdením veci [§ 243f o ds. 1 písm. c / O.s.p.] oboma súdmi nižších stupňov, pričom ochranu práv a zákonom chránených záujmov účastníčky konania - žalovanej , nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (§ 243e ods. 1 O.s.p.). Podmienkou vzniku nároku na náhradu mzdy za nevyčerpanú dovolenku je existencia pracovnoprávneho vzťahu, ktorá v danom prípade splnenou nebola. V predmetnom prípade právny úkon, označený pracovnou zmluvou nezaložil medzi účastníkmi pracovný pomer, a preto žalobcom uplatnený nárok na náhradu mzdy za nevyčerpanú dovolenku nemá daný právny základ. Podľa mimoriadneho dovolateľa v preskúmvanej veci išlo o nedovolený súbeh funkcie konateľa a pracovného pomeru, t.j. časový a vecný súbeh dvoch právnych režimov prameniacych z dvoch rozličných kódexov (Obchodný zákonník a Zákonník práce), ktoré spočívajú na výrazne odlišnej koncepcii úpravy. K dovolenému súbehu výkonu funkcie konateľa a pracovného pomeru by mohlo prísť len v tom prípade, ak by žalobca vykonával na základe pracovnej zmluvy, uzavretej so všetkým i náležitosťami, v prospech žalovanej práce tak, aby sa pracovné zadelenie a náplň práce zamestnanca a zároveň konateľa nezamieňal i a aby bolo zrejmé, že tieto činnosti si vzájomne nekonkurujú. Ak nie je splnená táto podmienka, pracovný pomer nemôže vzniknúť. Právna úprava síce nebráni tomu, aby iné činnosti pre obchodnú spoločnosť vykonávala fyzická osoba - zamestnanec, ktorý je

štatutárnym orgánom, na základe pracovnoprávnych vzťahov, pokiaľ druhom práce nie je výkon činnosti štatutárneho orgánu, ale iná pracovná činnosť spĺňajúca všetky právne charakteristiky závislej práce. Vychádzal z ustanovení § 27 ods. 1 a 2 zákona č. 65/1965 Zb. Zákonník práce (platného do 31.3.2002). Súčasne zohľadnil aj ustanovenie § 261 ods. 3 písm. a / Obchodného zákonníka, podľa ktorého sa riadia bez ohľadu na povahu účastníkov, aj vzťahy medzi štatutárnym orgánom alebo členom štatutárnymi a dozornými orgánov spoločnosti a obchodnou spoločnosťou. Keďže právna teória nepripúšťa, aby neplatný právny úkon bol konvalidovaný následnými právnymi úkonmi nesprávne pomenovanými, nesúhlasil mimoriadny dovolateľ s názorom odvolacieho súdu, ktorý považoval tvrdenia žalovanej o tom, že medzi účastníkmi nevznikol pracovný vzťah za bezpredmetné s poukazom na predložené listinné dôkazy a výpoveď svedka H.

Žalobca vo svojom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu tvrdil, že na základe spornej pracovnej zmluvy z X. okrem činnosti štatutárneho orgánu vykonával aj iné činnosti, robotnícke (výkopové práce), funkciu riaditeľa ľudských zdrojov a funkciu riaditeľa marketingu. Opakovane poukázal na predchádzajúce schválenie pracovnej zmluvy, uzavretej ním v postavení konateľa obchodnej spoločnosti, väčšinovým spoločníkom R. E. na valnom

zhromaždení konanom X. a X. Podľa žalobcu opodstatnenosti ním žalobou uplatneného nároku svedčia zostatok nevyčerpanej dovolenky a vyjadrenie Inšpektorátu práce P . zo X. Žalobca argumentoval ustanoveniami Zákonníka práce, v zmysle ktorých uvedený zákon pracovnoprávny vzťah medzi štatutárnym orgánom a obchodnou spoločnosťou predpokladá. V zmysle ustanovenia § 266 ods. 1 Obchodného zákonníka z pracovnej zmluvy a konania jej účastníkov, ktorí obaja na jej základe plnili, vyplýva záver o úmysle oboch zmluvných strán uzavrieť pracovnú zmluvu medzi štatutárnym orgánom a obchodnou spoločnosťou pri odplatnom výkone funkcie. Navrhol mimoriadne dovolanie zamietnuť.

Žalovaná vo svojom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu navrhla oba rozsudky súdov v mimoriadnym dovolaní napadnutom rozsahu zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť na ďalšie konanie súdu prvého stupňa. Podľa jej názoru oba rozsudky sú arbitrárne, pretože súdy neodôvodnili ústavnú nesúladnú aplikáciu právnej normy (nezaloženú na stálosti výkladu) na danú vec a ničím neodôvodnený odklon rozhodnutí od ustálenej súdnej praxe.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.), po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas (§ 243g O.s.p.) generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho

pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.), preskúmal na padnuté rozsudky okresného i krajského súdu v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e O.s.p., ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný rozsahom mimoriadneho dovolania, ale i v mimoriadnom dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Dovolacím dôvodom uplatneným mimoriadnym dovolaním je nesprávne právne posúdenie veci oboma súdmi nižších stupňov (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.), spočívajúcom v nesprávnej aplikácii ustanovenia § 27 ods. 1 a 2 zákona č. 65/1965 Zb. Zákonník práce vo veci samej.

Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie veci, ktoré je dôvodom dovolania, môže spočívať v tom, že súd vec posúdil podľa nesprávneho právneho predpisu, alebo že správne použitý právny predpis nesprávne vyložil, prípadne ho na zistený skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav.

Úlohou dovolacieho súdu v prípade dovolania odôvodneného nesprávnym právnym posúdením veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.) je posúdiť, či okresný súd i krajský súd na zistený skutkový stav použili správnu právnu normu a či ju správne interpretovali. Nesprávne právne posúdenie veci je spôsobilým dovolacím dôvodom vtedy, ak bolo rozhodujúce pre rozhodnutie súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu, t.j. ak na takomto právnom posúdení napadnuté rozhodnutia spočívajú.

Povinnosťou súdov je interpretovať jednotlivé ustanovenia Občianskeho súdneho

poriadku predovšetkým z pohľadu účelu a zmyslu ochrany ústavne garantovaných základných práv a slobôd.

Podľa § 3 Občianskeho súdneho poriadku občianske súdne konanie je jednou zo záruk zákonnosti a slúži na jej upevňovanie a rozvíjanie. Každý má právo domáhať sa na súde ochrany práva, ktoré bolo ohrozené alebo porušené.

Podľa prechodného ustanovenia § 251 ods. 1 zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce, účinného od 1. apríla 2002, ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj pracovnoprávne vzťahy, ktoré vznikli pred 1. aprílom 2002, ak nie je ďalej ustanovené inak. Nároky, ktoré z nich vznikli, a právne úkony urobené pred 1. aprílom 2002 sa posudzujú podľa doterajších predpisov.

Prejednávanú vec je treba posudzovať aj v súčasnej dobe - vzhľadom k tomu, že predmetom konania je nárok na náhradu mzdy za nevyčerpanú dovolenku, odvodzovaný ako nárok z pracovného pomeru vzniknutého na základe pracovnej zmluvy z X., podľa záko na č. 65/1965 Zb. Zákonník práce účinného do 31. marca 2002, pretože podmienkou vzniku nároku na náhradu mzdy za nevyčerpanú dovolenku je pracovný pomer založený pracovnou zmluvou z X. Ak by nevznikol medzi žalobcom a žalovanou pracovný pomer, neprichádza do úvahy ani aby takýto neexistujúci pracovný pomer založil nárok na náhradu mzdy za nevyčerpanú dovolenku.

V prejednávanej veci z hľadiska skutkového stavu je nepochybné (účastníci zistený skutkový stav v tejto časti nespороvali), že žalobca bol na základe uznesenia valného zhromaždenia žalovanej z X. vymenovaný v zmysle ustanovenia čl. X ods. 2 spoločenskej zmluvy o založení žalovanej do funkcie konateľa s účinnosťou od X. a zároveň bol aj jej spoločníkom. Spornou skutočnosťou je vznik pracovno právneho vzťahu medzi účastníkmi konania na základe pracovnej zmluvy z X., ktorú je potrebné postaviť naisto, nakoľko nárok žalobcu uplatnený žalobou, náhrada mzdy za nevyčerpanú dovolenku, je nárokom vyplývajúcim z pracovného pomeru riadiacim sa Zákonníkom práce.

Z predmetnej pracovnej zmluvy je zrejmé, že pri jej uzavretí bol zamestnávateľ zastúpený konateľom - žalobcom. Z uvedeného vyplýva, že na oboch zmluvných stranách, aj za zamestnávateľa a aj za zamestnanca, vystupovala jedna a tá istá fyzická osoba - žalobca.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky argumentoval, že sporná pracovná zmluva bola uzavretá na výkon funkcie konateľa žalobcu v pracovnom pomere, ktorej uzavretie je v rozpore so zákonom, a preto pracovný pomer medzi účastníkmi sporná pracovná zmluva založiť nemohla. Rovnako aj obrana žalovanej počas konania v rámci odvolacej námietky bola založená na tvrdení, že žalobca nemohol vykonávať funkciu konateľa v pracovnom pomere na základe spornej pracovnej zmluvy. Z tohto pohľadu oba sudy predmetnú vec však neposúdili.

Zamestnanec sa v pracovnom pomere podieľa svojou prácou za mzdu podľa poky nov zamestnávateľa na plnení jeho úloh (§ 27 ods. 1 Zákonníka práce). Pracovný pomer sa zakladá zmluvou medzi zamestnávateľom a zamestnancom, voľbou alebo vymenovaním (§ 27 ods. 2, 3 a 4 Zákonníka práce). Menovaním sa pracovný pomer zakladá u vedúcich a zamestnancov menovaných do funkcie podľa osobitných predpisov a u vedúcich zamestnancov vymedzených v ustanovení § 27 ods. 5 Zákonníka práce, ktorých do funkcie menuje u zamestnávateľa, ktorý je právnickou osobou, štatutárny orgán a u zamestnávateľa, ktorý je fyzickou osobou, zamestnávateľ (§ 27 ods. 4 Zák. práce).

Podľa ustálenej judikatúry súdov skutočnosť, že fyzická osoba bola vymenovaná štatutárnym orgánom spoločnosti s ručením obmedzeným (konateľom), sama osebe nebráni tomu, aby uzavrela s touto spoločnosťou zmluvu (dohodu) podľa pracovnoprávnych predpisov, napríklad pracovnú zmluvu, dohodu o prácach vykonávaných mimo pracovný pomer, dohodu o rozviazaní pracovného pomeru a pod. V tomto smere je správnym, avšak nie úplným záver odvolacieho súdu. Ďalej je potrebné skúmať, či zmluva (dohoda) nesmeruje k vzniku pracovného pomeru alebo iného pracovnoprávneho vzťahu, ktorého náplňou by bol výkon činnosti štatutárneho orgánu spoločnosti s ručením obmedzeným. Pokiaľ zmluva (dohoda) nesmeruje k vzniku pracovného pomeru alebo iného pracovnoprávneho vzťahu s náplňou výkonu činnosti štatutárneho orgánu, nie je taký právny úkon neplatný podľa ustanovenia § 242 ods. 1 písm. a/ Zák. práce, pretože sa svojim obsahom ani účelom nepriechi zákonu, neobchádzajú ho a ani sa inak nepriechi záujmom spoločnosti. V rozpore so zákonom však je situácia, aby žalobca vykonával činnosť štatutárneho orgánu žalovanej (jej konateľa) v pracovnom pomere. V takom prípade je preskúmaná zmluva v zmysle ustanovenia § 242 ods. 2 písm. a/ Zák. práce neplatným právny úkonom a nemohol podľa nej vzniknúť medzi žalobcom a žalovanou platný pracovný pomer alebo iný pracovnoprávny vzťah. Z tohto hľadiska však oba sudy nižších stupňov prejednávanú vec neposudzovali.

Podľa ustálenej judikatúry súdov činnosť štatutárneho orgánu spoločnosti s ručením obmedzeným nevykonáva fyzická osoba v pracovnom pomere, a to ani v prípade, že nie je spoločníkom, pretože výkon funkcie štatutárneho orgánu spoločnosti nie je druhom práce v zmysle ustanovenia § 29 ods. 1 písm. a/ Zák. práce a vznik a zánik tohto právneho vzťahu nie je upravený pracovnoprávnymi predpismi a riadi sa obsahom spoločenskej zmluvy.

Právne predpisy ani povaha spoločnosti s ručením obmedzeným však nebránia tomu, aby iné činnosti pre túto obchodnú spoločnosť vykonávali fyzické osoby na základe pracovnoprávných vzťahov, pokiaľ náplňou pracovného pomeru (alebo iného pracovnoprávneho vzťahu) nie je výkon činnosti štatutárneho orgánu.

Nemožno vylúčiť ani prípady, že niektorý zo spoločníkov a konateľov spoločnosti by vykonával administratívne práce spoločnosti ako zamestnanec, ale takýto zamestnanecký pomer musel byť dohodnutý so všetkými náležitosťami, aby sa náplň práce zamestnanca a súčasne konateľa nezamieňala a aby bolo zrejmé, že došlo aj k uzavretiu pracovného pomeru a že činnosť spoločníka a tiež konateľa si vzájomne nekonkurujú.

Za tejto situácie je potom pre rozhodnutie vo veci samej predovšetkým významné, či žalobca bol ako konateľ žalovanej oprávnený učiť v mene žalovanej ako zamestnávateľa sporný pracovnoprávny úkon.

Skutočnosť, že žalobca bol menovaný konateľom žalovanej, teda sama osebe nebránila tomu, aby s ním žalovaná ako zamestnávateľ uzavrela pracovnú zmluvu alebo inú zmluvu (dohodu) podľa pracovnoprávných predpisov. Nie je ani vylúčené (a zákon s takouto skutočnosťou i výslovne počítá - § 132 ods. 3 Obch. zák.), aby konateľ uzavrel v mene spoločnosti s ručením obmedzeným zmluvu (dohodu), pri ktorej druhou zmluvnou stranou je sám tento konateľ ako fyzická osoba. V každom jednotlivom prípade je však treba skúmať, či pri právnom úkone nedochádza k stretu záujmov medzi spoločnosťou s ručením obmedzeným ako zamestnávateľom na strane jednej a jej štatutárnym orgánom ako zamestnancom na strane druhej. Aj keď Zákonník práce nemá v tomto smere výslovnú úpravu, z ustanovenia § 14 ods. 2 Zák. práce, ktorý vylučuje, aby iného zastupoval ten, ktorého záujmy sú v rozpore so záujmami zastúpeného, je treba analogicky odôvodniť, že štatutárny orgán spoločnosti s ručením obmedzeným nemôže platne jednáť v mene spoločnosti ako zamestnávateľ, ak sú jeho záujmy v rozpore so záujmami spoločnosti.

Spoločnosť s ručením obmedzeným je právnická osoba a môže zamestnávať fyzické osoby v pracovnoprávných vzťahoch (§ 8 ods.1 Zák. práce).

Právne úkony v pracovnoprávných vzťahoch činia v mene zamestnávateľa, ktorý je právnickou osobou, jej štatutárny orgán, osoby ním poverené, iní zamestnanci zamestnávateľa, najmä vedúci jeho organizačných útvarov (tieto osoby sú oprávnené ako orgány zamestnávateľa činiť v mene zamestnávateľa právne úkony vyplývajúce z ich funkcií stanovených organizačnými predpismi), ďalší zamestnanci zamestnávateľa, ktorých zamestnávateľ písomne poveril, aby činili určité právne úkony v pracovnoprávných vzťahoch v jeho mene, a zástupcovia zamestnávateľa (§ 9 ods.1 a 2 a § 14 až 16 Zák. práce).

Štatutárnym orgánom spoločnosti s ručením obmedzeným je jej konateľ (§ 133 ods. 1 Obchodného zákonníka), ktorého menuje valné zhromaždenie z radov spoločníkov alebo iných fyzických osôb (§ 133 ods. 3 Obch. zák.). Valné zhromaždenie spoločnosti s ručením obmedzeným a ani jej spoločníci nie sú - ako vyplýva z ustanovenia § 9 Zák. práce - orgány, ktoré by boli oprávnené v mene zamestnávateľa činiť v pracovnoprávných vzťahoch akékoľvek právne úkony.

Zmluva (dohoda), ktorá smeruje k vzniku pracovného pomeru alebo iného pracovnoprávneho vzťahu, k ich zmene alebo zániku, je ako dvojstranný právny úkon výsledkom jednaní, do ktorého obe strany (zamestnávateľ a zamestnanec) spravidla vstupujú s vlastnými (rozdielnymi) predstavami o ich obsahu a výsledku. Rozdielnosť záujmov zamestnávateľa a zamestnanca je daná už tým, že - objektívne vzaté - chcú uzavrieť zmluvu (dohodu) pre seba čo najvýhodnejšiu; nič na tom nemení ani to, že prípadne dôjde k bezvýhradnému prijatiu ponuky, pretože aj v tomto prípade základné východiská účastníkov pre uzavretie zmluvy sú odlišné. Je možné preto uzavrieť, že rozdielnosť záujmov zamestnávateľa a zamestnanca pri uzavretí zmluvy (dohody), ktorá smeruje k vzniku pracovného pomeru alebo iného pracovnoprávneho vzťahu, k ich zmene alebo zániku, vylučuje, aby v mene zamestnávateľa učinila taký právny úkon rovnaká fyzická osoba, ktorá je druhým účastníkom zmluvy (dohody) ako zamestnanec, pretože nemôže zodpovedajúcim spôsobom „súčasne“ hájiť svoje záujmy ako zamestnanca a záujmy spoločnosti ako

zamestnávateľa. Právne úkony smerujúce k vzniku a zániku pracovného pomeru, ktoré žalobca učinil v mene žalovanej ako zamestnávateľa a ich druhým účastníkom bol žalobca ako zamestnanec, by boli neplatné podľa ustanovenia § 242 ods. 1 písm. a/ Zák. práce. Okolnosť, či jediný spoločník žalovanej s takým právnym úkonom (pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia) súhlasil, je pritom nerozhodná, pretože - ako bolo uve dené vyššie - nie je orgánom žalovanej a nie je preto oprávnený činiť v jej mene v pracovnoprávných vzťahoch žiadne právne úkony.

Na základe uvedeného, v ďalšom konaní bude úlohou súdu prvého stupňa zaoberať sa spornou pracovnou zmluvou z hľadiska jej obsahu, najmä posúdiť dohodnutý druh práce a vyvodíť záver, či pracovná zmluva bola medzi účastníkmi dohodnutá na výkon činnosti konateľa žalovanej alebo na určitý druh práce. Posúdiť predmetnú zmluvu v prípade, že medzi účastníkmi bol dohodnutý určitý druh práce, iný než výkon funkcie konateľa, z pohľadu rozporu záujmov zamestnanca a zamestnávateľa pri jej uzavretí, vzhľadom k tomu, že za obe zmluvné strany konala rovnaká fyzická osoba, žalobca.

Z uvedeného vyplýva, že rozsudky okresného súdu i krajského súdu, v mimoriadnym dovolaní napadnutom rozsahu spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci v zmysle § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky preto dôvodne podal mimoriadne dovolanie podľa § 243e ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p., keďže to vyžadovala ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníka konania a túto ochranu nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto zrušil rozsudky okresného a krajského súdu v mimoriadnym dovolaní napadnutom rozsahu a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.) s tým, že právny názor ním vyslovený je pre okresný súd záväzný.

V novom rozhodnutí rozhodne súd o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 16. decembra 2010

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v. r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová